

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการสุนัขจรจัดภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัย ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสุนัขจรจัดภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาสุนัขจรจัดภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

1. ปัญหาของสุนัขจรจัดภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านรองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านนโยบาย และด้านสังคม ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาสุนัขจรจัดภายในเขต เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเขต โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านนโยบายและแผนงาน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาของสุนัขจรจัดในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 5 อันดับ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีดังนี้ 1) จัดเขตพื้นที่ปลอดสุนัขจรจัด เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค และหาที่อยู่ที่เหมาะสมให้กับสุนัข 2) ควรมีการรณรงค์ให้คนเลี้ยงสุนัข และแมวมมีความรับผิดชอบ 3) ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐนำสุนัขจรจัดไปดูแลในสถานที่ที่เหมาะสม 4) ในกรณีให้อาหารสุนัขจรจัด ควรให้ในพื้นที่ที่เหมาะสม หรือจัดจุด / พื้นที่สำหรับให้อาหารสุนัขจรจัด 5) ควรมีคู่มือรายละเอียดของกฎหมายป้องกันการทารุณกรรม

และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ฉบับใหม่ เพื่อป้องกันไม่ให้คนเลี้ยงสุนัข นำสุนัขออกมานอกบริเวณบ้านของตน

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสุนัขจรจัดภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

แนวทางการบริหารจัดการสุนัขจรจัดภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มีดังนี้

1. ด้านสุขภาพ ควรกำหนดแผนงาน เพื่อจัดการปัญหาสุนัขจรจัดให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากสุนัขจัดเป็นสัตว์ที่มีพาหะนำโรคไปสู่มนุษย์ได้ และที่พบโรคติดต่อที่เกิดจากสุนัขบ่อยครั้งคือ โรคพิษสุนัขบ้า ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดสรรงบประมาณ ในการให้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้เพียงพอต่อจำนวนประชากรสุนัข และควรมีสถานที่สำหรับสุนัขจรจัดให้อยู่อย่างเหมาะสม รวมทั้งการควบคุมอัตราการเกิดของสุนัขจรจัด เพื่อลดอัตราการแพร่กระจายของโรคติดต่อที่เกิดจากสุนัขด้วย

2. ด้านสังคม ควรรณรงค์ ส่งเสริม ปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาของสุนัขจรจัดที่จะเกิดขึ้น ควรมีคู่มือการป้องกันและดูแลสุนัข รวมทั้งรายละเอียดของกฎหมายป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 และประชาชนทุกคนควรแก้จากต้นเหตุ คือ คนเลี้ยงสุนัขให้ตัดสินใจว่าตัวเองชอบ รัก และอยากดูแลสุนัขตัวที่จะซื้อจริง ๆ แล้วค่อยตัดสินใจว่าจะเลี้ยง และไม่ปล่อยปละละเลย

3. ด้านสิ่งแวดล้อม ควรจัดเขตพื้นที่สำหรับสุนัขจรจัดโดยเฉพาะ คือ ควรมีสถานที่ให้อาหารสำหรับสุนัขจรจัด สถานที่อยู่อาศัยของสุนัขจรจัด เนื่องจากสุนัขมีการกินอาหาร และขับถ่ายของเสีย ส่งผลให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม

4. ด้านนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งสาธารณสุข กทม. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอ็นจีโอ ร่วมกันวางแผนนโยบายสำหรับการลดจำนวนสุนัขจรจัดควบคู่ไปกับการรณรงค์ให้คนเลี้ยงสุนัข ตระหนักถึงความรับผิดชอบที่มีต่อสุนัขที่นำมาเลี้ยง และควรมีนโยบายแก้ไขปัญหา หรือควบคุมอัตราการเกิดของสุนัขจรจัดด้วย

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ปัญหาของสุนัขจรจัดภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการสุนัขจรจัดภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 ปัญหาของสุนัขจรจัดภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัญหาสุนัขจรจัดยังไม่ได้รับการจัดการอย่างเพียงพอภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ปัญหาที่สำคัญเกิดจากปัญหาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านนโยบาย และด้านสังคม ซึ่งจากการศึกษาปัญหาพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ขาดความตระหนัก และความรับผิดชอบของประชาชนต่อสังคมส่วนรวม ได้แก่ การปล่อยปละละเลยสุนัขของตน ตลอดจนขาดการวางแผนคุมกำเนิดครอบครัวสุนัขด้วย จนทำให้ปริมาณมีเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรินทร์ทิพย์ ตังหงส์ (2552, น. 81) ผลการวิจัยพบว่า สุนัขจรจัดมีจำนวนมากขึ้นทำให้เกิดปัญหาสังคมที่ไม่สามารถแก้ไขได้ เพราะจำนวนสุนัขที่พบมีมากโดยไม่สามารถควบคุมการเพิ่มจำนวนสุนัขได้ เพื่อลดปัญหาสุนัขจรจัดภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ซึ่งผลนั้นออกมาอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พลอยกาญจน์ ธนทวีธรรม (2556, น. 2 - 4) วิจัยเรื่อง โครงการศูนย์ส่งเสริมการอุปการะสุนัขจรจัดกรุงเทพมหานคร จากการสำรวจอย่างเป็นทางการของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2549 พบว่า จำนวนประชากรสุนัขจรจัดมีมากถึง 200,000 ตัว และมีการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนปัจจุบันอาจมีถึง 500,000 ตัว ก็ว่าได้โดยศูนย์ที่รองรับสุนัขจรจัดของกรุงเทพมหานคร มีอยู่สองศูนย์สามารถรองรับสุนัขจรจัดได้สูงสุด 10,000 ตัว รวมถึงศูนย์อื่น ๆ ก็สามารรถรองรับได้จำนวนน้อยมากทำให้ทราบว่า ปัจจุบันยังมีสุนัขจรจัดราว 300,000 ตัว ที่ยังอยู่ตามท้องถนนของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นจำนวนที่มากหากไม่มีการควบคุมที่จริงจังก็จะทำให้สุนัขมีการเพิ่มจำนวน

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาสุนัขจรจัดภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเขต โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สุนัขจรจัดส่วนมาก อาศัยอยู่ในบริเวณที่เป็นแหล่งอาหาร เช่น ตลาด วัด สถานที่ราชการ ที่มีร้านค้าจำหน่ายอาหาร โดยเฉพาะในสถานที่สาธารณะ ซึ่งแต่ละเขตมีความต่างกัน ในลักษณะของที่ตั้งในสถานที่ต่าง ๆ และยังพบอีกว่าเขตได้รับการดูแลที่ไม่เหมือนกัน เช่น การคุมกำเนิด การฉีดวัคซีน กรณีที่อยู่ห่างไกล อาจจะไม่ได้รับการดูแลจากภาครัฐอย่างทั่วถึง จึงสรุปได้ว่า ในเขตแต่ละแห่งมีความคิดเห็นต่อปัญหา

ผู้นำจรรจัดแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภารดี พิพัฒนกาญจน์ (2559, น. 988 - 995) ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำ และผู้เลี้ยง ผลการวิจัยพบว่า ผู้เลี้ยงสุนัขหลายรายประสบกับปัญหาในการเลี้ยงดูสุนัขที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยในหลาย ๆ ด้าน ทั้ง ปัจจัยจากตัวผู้เลี้ยงสุนัขเอง และปัจจัยจากตัวสุนัขที่เลี้ยง จากการวิจัยแบบสำรวจด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 100 คน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของผู้เลี้ยงสุนัข ปัจจัยจากสุนัขที่เลี้ยง และเขตแต่ละชุมชน มีผลต่อการรับรู้ถึงปัญหาที่แตกต่างกันในการเลี้ยงสุนัข

5.2.3 แนวทางการบริหารจัดการสุนัขจรจัดภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

แนวทางการบริหารจัดการสุนัขจรจัดด้านสุขภาพและด้านสังคมทั้ง 2 ด้าน เป็นสิ่งที่ควรพัฒนาเร่งด่วน คือ การสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชน การประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และเชื่อมโยงถึงปัญหา และมีบทบาทร่วมกันในการรับผิดชอบต่อสังคม จากผลการวิจัย ดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดจากวิธีการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนขององค์กรที่เกี่ยวข้องของรัฐที่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการประเมินจากภาคเอกชนและประชาชน ยกตัวอย่างกรณี สุนัขจัดเป็นสัตว์ที่มีพาหะนำโรคคือ โรคพิษสุนัขบ้า แม้ว่าจะมีโครงการ และนโยบายในการป้องกันด้วยการทำหมันและฉีดวัคซีนก็ตาม แต่ไม่สามารถควบคุมอัตราการเกิดของสุนัขจรจัดเพื่อลดอัตราการแพร่กระจายของโรคติดต่อที่เกิดจากสุนัขได้ ชี้ให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาขึ้นอยู่กับทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนควรตระหนักถึงปัญหาของสุนัขจรจัดที่จะเกิดขึ้น และระดมทรัพยากรที่จะต้องร่วมมือกันในหลายฝ่าย ผลการวิจัยยังพบว่า ยังขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ การเฝ้าระวัง และรับผิดชอบโรคต่าง ๆ ที่เกิดจากสุนัขจรจัด การประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนที่สนใจได้ทำการช่วยเหลือสุนัขจรจัด และขาดจัดเตรียม และให้บริการเรื่องสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการรับเรื่องร้องทุกข์ของประชาชน ซึ่งสาเหตุดังกล่าวเกิดจากการขาดการมีส่วนร่วม และความร่วมมือในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เนื่องจากการมีส่วนร่วมจะเป็นแนวทางการพัฒนา และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด ดังแนวคิดของ จินฉวตริ ปะโคทัง (2550, น. 140 - 144) ได้กล่าวว่า ควรต้องให้มีผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมให้ต่อเนื่องตามวงจรชีวิตของโครงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแก้ปัญหาในพื้นที่ อาจต้องการตัวแทนประชาชนมีส่วนร่วมในเวลาที่ยาวนานขึ้นให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ไปด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพของประชาชน ควรจัดอบรมสัมมนาความรู้ในการดูแลสัตว์เลี้ยงของตน และจัดทำสื่อเพื่อให้ตระหนักถึงโรคที่เกิดจากสุนัขจรจัด วิธีการป้องกัน รวมถึงการแก้ปัญหา และแนะนำการพยาบาลเบื้องต้น เมื่อถูกสุนัขกัด หรือทำร้าย

5.3.1.2 องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับและติดตามการดำเนินงานแผนงานส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคที่เกิดจากสุนัขจรจัด เช่น มีการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่เกิดจากสุนัขจรจัด โดยควบคุมอัตราการเกิดของสุนัขเพื่อลดการแพร่กระจายของโรคที่แปรผันตามจำนวนประชากรของสุนัข

5.3.1.3 สร้างการมีส่วนร่วมโดยการพัฒนาเครือข่ายการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาชน เพื่อเชื่อมโยงการทำงานร่วมกัน ได้แก่ การประสานรับแจ้งปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหาทันทั่วทั้ง การกำกับติดตาม เพื่อประเมินผลการทำงานร่วมกัน

5.3.1.4 ประชาชนควรปรับเปลี่ยนทัศนคติ ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม และโครงการที่จัดตั้งขึ้นที่เกี่ยวกับการลดปัญหาสุนัขจรจัด

5.3.1.5 สร้างกลุ่ม หรือรวมกลุ่ม หรือสร้างกลุ่มในเครือข่ายออนไลน์ในรูปแบบแอปพลิเคชัน ได้แก่ Facebook และ Line เพื่อเป็นช่องทางประสานความร่วมมือระหว่างประชาชนด้วยกัน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆของภาครัฐ การช่วยเหลือระหว่างเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์เลี้ยงจรจัดที่โดนปล่อยปละละเลยหรือพลัดหลงจากเจ้าของ

5.3.1.6 เจ้าหน้าที่ภาครัฐควรให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวก สนับสนุนดูแลการดำเนินงานของหน่วยงานอื่น ๆ ทำหนังสือแจ้งเวียนเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ร่วมให้ข้อเสนอแนะหรือเข้ามาช่วยดำเนินงานในโครงการ หรือแผนงานนั้น ๆ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 จากแนวทางการบริหารจัดการสุนัขจรจัดที่ได้ ควรนำไปเป็นกรอบในการพัฒนาด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

5.3.2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการสร้างเครือข่ายพัฒนาการป้องกันปัญหาสุนัขจรจัดในเขตภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยกระบวนการมีส่วนร่วม